

Det kongelige Fiskeri og Kystdepartement
Att: Vidar Landmark
Postboks 8118 Dep
0032 Oslo

Bergen, 22.03.2013

1. INNLEDNING

Vi viser til Fiskeri- og kystdepartementets (FKD) høringsbrev datert 8. februar 2013 hvor et revidert forslag om nytt forvaltningsregime i Hardangerfjorden (Forskriftsutkastet) ble sendt på høring. Fiskeri og Havbruksnæringens Landsforening (FHL) inngir med dette vårt høringsinnspill til Forskriftsutkastet.

FKD har sendt ut forslaget til Hardangerfjordforskrift med relativt kort høringsfrist tatt i betraktning omfanget av de forslag som fremsettes. Vi tar derfor forbehold om å ettersende ytterligere kommentarer eller dokumentasjon i sakens anledning. Dette er et høringssvar som er utarbeidet av FHL i samarbeid med næringsaktørene som er berørt av forskriftsforslaget. Vi er kjent med at flere av næringsaktørene i tillegg vil sende eget høringssvar vinklet mot egne, spesifikke utfordringer.

FHL har tidligere inngitt høringsuttalelser til tidligere versjoner av Hardangerfjordforskriften, jfr. blant annet vårt brev av 14. april 2011. Den 16. april 2012 oversendte vi et utfyllende brev om konsekvensene av det forrige utkastet til Hardangerfjordforskrift, sammen med konsekvensanalysen utarbeidet av Asplan Viak. Mange av de innspill som tidligere er gitt er like relevante med dagens Forskriftsutkast og dette høringsinnspill må derfor ses i sammenheng med disse tidligere innspill fra FHL's side.

FHL og dets medlemsbedrifter i forskriftsområdet er enige med FKD om målet om en bærekraftig utvikling av havbruksnæringen, herunder ivaretagelse av ville bestander av laksefisk i Hardangerfjorden.¹ Vi mener imidlertid at en egen Hardangerfjordforskrift ikke er et egnet virkemiddel for å oppnå dette. Tatt i betraktning de betydelige negative konsekvensene Forskriftsutkastet utvilsomt vil få for næringen, arbeidsplasser og verdiskaping på Vestlandet, samt den usikre og manglende målbare virkningen den vil ha for omkringliggende miljø, mener vi at Forskriftsutkastet ikke må gjennomføres.

2. OPPSUMMERING

Vi oppsummerer våre kommentarer til Forskriftsutkastet som følger:

¹ Begrepet "Hardangerfjorden" brukes i denne sammenheng om det geografiske området som forskriften omfatter, selv om dette rent geografisk omfatter mer enn det som til vanlig anses som Hardangerfjorden.

1. Det er ikke lenger behov for en særskilt regulering av havbruksaktiviteten i Hardangerfjorden slik Forskriftsutkastet legger opp til. Grunnlaget for Fiskeridirektoratets bekymringsmelding i 2006 er vesentlig endret etter innføring av soneforskriften og laksetildelingsforskriften § 37.
2. Det er store kunnskapsmangler mht hvilken påvirkning havbruksnæringen egentlig har på vill laks og sjørret. Det er behov for bestandsspesifikk forskning og overvåking av de enkelte laksestammer og dette må vurderes opp mot alternative bestandsregulerende tiltak.
3. Utviklingen i Hardangerfjordområdet med hensyn til sykdom, lakselus, rømming og villaksstammer har vært positiv de seneste årene. Den positive utviklingen beskrevet i vårt brev av 16. april 2012 har fortsatt i resten av 2012 og i 2013.
4. Forskriften vil innebære betydelige negative konsekvenser for havbruksnæringen og lokal verdiskapning gjennom matproduksjon. Disse ulempene er uforholdsmessige i forhold til den betydelige usikkerhet som det knytter seg til om forskriften vil oppnå formålene den skal ivareta.
5. Forskriftsutkastet innebærer en regulering av havbruksnæringen som fremstår å være i konflikt med den regulering som allerede er innført av Mattilsynet gjennom soneforskriften. De to regelsettene har motstridende virkemidler som virker inn i hverandre og er svært vanskelig å forholde seg til. Konsekvensene blir også vesentlig mer tyngende når reglene gjelder parallelt. FHL anbefaler at man holder seg til den regulering som angår bekjempelse av lakselus som Mattilsynet anbefaler.
6. Forskriftsutkastet vil innebære en langt strengere regulering enn det som gjelder for nasjonale laksefjorder. Dette er urimelig og i strid med Stortingsvedtak om innføring av NLF.
7. Forskriftsutkastet knytter ikke sanksjoner mot oppstilte miljømål, men i stedet mot et teoretisk tak på den samlede biomassen. FHL mener taket er satt vilkårlig og at det er stor usikkerhet om og i hvilken grad samlet biomasse påvirker det samlede lusenivået og påvirkningen på villaks og sjørret.
8. Bestemmelsen om biomassetak kan forstås på ulike måter og vil kunne medføre dramatiske konsekvenser i seg selv. Forslaget vil innebære at mange selskaper mister sin fleksibilitet til å utnytte konsesjonskapasiteten. FKD må vurdere dette på nytt og under enhver omstendighet sende forslaget på ny høring etter at bestemmelsen (eventuelt) er forklart og presisert
9. Forslaget om å innføre en automatisk, altomfattende reduksjon av konsesjonskapasiteten for samtlige aktører er uakseptabelt. Regelverket forutsetter en konkret vurdering av nødvendigheten ved inndragning av konsesjoner hvilket forskriftsutkastet ikke oppfyller. I tillegg innebærer den foreslåtte bestemmelsen innføring av "kollektiv straff" som vi ikke kjenner til er benyttet i tilsvarende situasjoner tidligere. Vi stiller spørsmål ved lovligheten av dette.

3. KORT OM HISTORIEN BAK FORSLAGENE TIL EGET FORVALTNINGSREGIME I HARDANGERFJORDEN

Bakgrunnen for dagens regulering av Hardangerfjorden (laksetildelingsforskriften § 37) var en "bekymringsmelding" fra Fylkesmannen i Hordaland og Fiskeridirektoratet, region Vest mht. villlevende laksefisk i området, inntatt i brev av 31. juli 2006. Det ble påpekt at den villlevende laksefisken i området var truet, og sykdom (ILA / PD) og rømming fra oppdrettslaks ble pekt på som mulige medvirkende årsaker.

Det forelå imidlertid ikke noe vitenskapelig grunnlag for å konkludere med at havbruk hadde avgjørende påvirkning. Fiskeridirektoratet og Fylkesmannen la tvert i mot til grunn at situasjonen var så vel *uavklart og uregulert*, med full mulighet for aktørene å knytte flere konsesjoner inn i Hardangerfjorden før man hadde kunnskap om påvirkningene.

De to forvaltningsetatene anmodet derfor om at man innførte et *midlertidig* forvaltningsregime med frys av produksjonen, inntil "*forebyggende driftsrutiner som koordinert utsett og brakklegging er bedre etablert, og evt. bedre arrondering av lokaliteter er oppnådd*". Det ble også pekt på at det burde settes opp *konkrete miljømål* i en overordnet plan for akvakulturnæringen i området, dvs. at "*det må være klare kriterier for forbedringer som skal til for at regimet igjen kan forandres*". Som eksempler på slike miljømål ble det nevnt antall gytende villfisk, andel rømt oppdrettsfisk i elvene, lusenivå på utvandrende smolt og sjørørret og lignende.

I dag er ikke lenger situasjonen uregulert i Hardangerfjorden. Som etterlyst i brevet fra Fylkesmannen og Fiskeridirektoratet i 2006 er det av Mattilsynet innført en egen soneforskrift som skal sikre koordinert utsett og brakklegging, samt ny generell luseforskrift og forskrift om samordnet våravlusning. Innføring av frysinstruksen og frysforskriften (§ 37) har også forhindret utvidelse av produksjonskapasitet i området, selv om disse bestemmelsene også er til hinder for en fornuftig sammenslåing av lokaliteter som soneforskriften nødvendiggjør. Samtidig er det kommet forskningsrapporter som tydeliggjør at det er store kunnskapsmangler når det gjelder effekt av rømt laks på villaks.² For mer utdypende informasjon vises det til brev fra FHL til FKD av 27 september 2012. Det vises også til de opplysninger som FKD selv kommer med i sitt høringsbrev.

Formålet med Forskriftsutkastet er

"å bidra til å sikre ei berekraftig utvikling av akvakulturnæringa i Hardangerfjorden, medrekna forhold knytt til fiskehelse, omsynet til ville bestandar av laksefisk og det langsiktige grunnlaget for utvikling i akvakulturnæringa i området."

Den foreslåtte fremtidige begrensningen på 50 000 tonn synes å være fastsatt ut fra hva som var den tidligere status i området. Produksjonstall fra 2008 synes å være bakgrunnen for begrensningen. For oss fremstår denne avgrensningen som vilkårlig. Vi savner en nærmere redegjørelse og vitenskapelig begrunnelse for at *akkurat denne grensen* er vippepunktet for når produksjonen i Hardangerfjorden er i en slik balanse at det oppfyller forskriftens formål.

² Rapport 1516 fra Rådgivende Biologer – Lakselus på Vestlandet 1992 – 2010

4. UTVIKLINGEN I HARDANGERFJORDEN OG SUNNHORDLAND SIDEN 2008

4.1. Krav om faktagrunnlag

I vårt brev datert 16. april 2012 viste vi til den foreliggende analyse om næringsssalts situasjonen i kystområdene³ og Veterinærinstituttets rapport om effekten av PD-fri⁴.

I brevet anmodet FHL om en oversikt over den forskningsaktivitet knyttet til forholdet mellom havbruk og fjordøkologi som er gjennomført siden høringsbrevet i 2008. Vi har ikke mottatt noen slik oversikt, og selv om høringsbrevet inneholder en del opplysninger knyttet til villfisk, lakselus og rømming kan vi ikke se at notatet viser til gjennomført forskning knyttet til miljøsituasjonen og oppdrettsfiskens potensielle innvirkning på vill laksefisk.

Det vises blant annet til Fiskeridirektoratets høringsinnspill av 12. mars 2013 til Miljøverndepartementets forslag til kvalitetsnorm for laksebestandene i Norge. I høringsinnspillet etterlyser Fiskeridirektoratet en mer bestandsspesifikk forskning og overvåkning av gytebestandene for å sikre et best mulig kunnskapsgrunnlag for kvalitetsnormen. Det pekes videre på at de enkelte stammenes høstingspotensial er gjenstand for naturlige svingninger og klimaendringer i tillegg til eventuelle menneskeskapte påvirkninger. FHL synes det er interessant at Fiskeridirektoratet foreslår fangstregulerende tiltak som det overordnede bestandsregulerende virkemiddel, siden dette er det eneste virkemiddelet man med sikkerhet kan vite har direkte påvirkning på de enkelte villaksstammenes mulighet for reproduksjon.

Vi ber om at vurderingen av Forskriftsutkastet ses i sammenheng med de omfattende utviklinger i regelverket som allerede er gjennomført, et regelverk som ikke har fått tid til å fungere og som er ment å skulle ivareta de samme hensyn som forslaget til Hardangerfjordforskrift skal hensynta,

FHL ber om at et så omfattende og drastisk forslag som Forskriftsutkastet må baseres på faktiske dokumenterbare opplysninger.

4.2 Utviklingen

Som nevnt i vårt brev av 16. april 2012 har det skjedd mye bra i Hardangerfjorden og Sunnhordland siden 2008. I brevet ble det gitt en oversikt over regelutviklingen (4.3.2), lakselusnivåene (4.3.3.), rømmingstall (4.3.4) villaksbestandene i Hordaland (4.3.5), sykdomssituasjonen (4.3.6) og næringsssalter (4.3.7). Vi viser til det som er beskrevet i dette brevet vedrørende utviklingen fra 2008 – 2011 og i det følgende skal vi oppdatere dette med utviklingen i 2012.

Hva angår **regelutvikling** har to sentrale forskrifter nylig blitt revidert:

³ Rapport 2. desember 2011 fra ekspertgruppe nedsatt av FKD (*vurdering av autrofiseringssituasjonen i kystområder, særlig med fokus på Hardangerfjorden og Boknafjorden*), samt "*Ingen regional overgjødning på Vestlandet*" inntatt i Havforskningsrapporten 2012 utgitt av Havforskningsinstituttet.

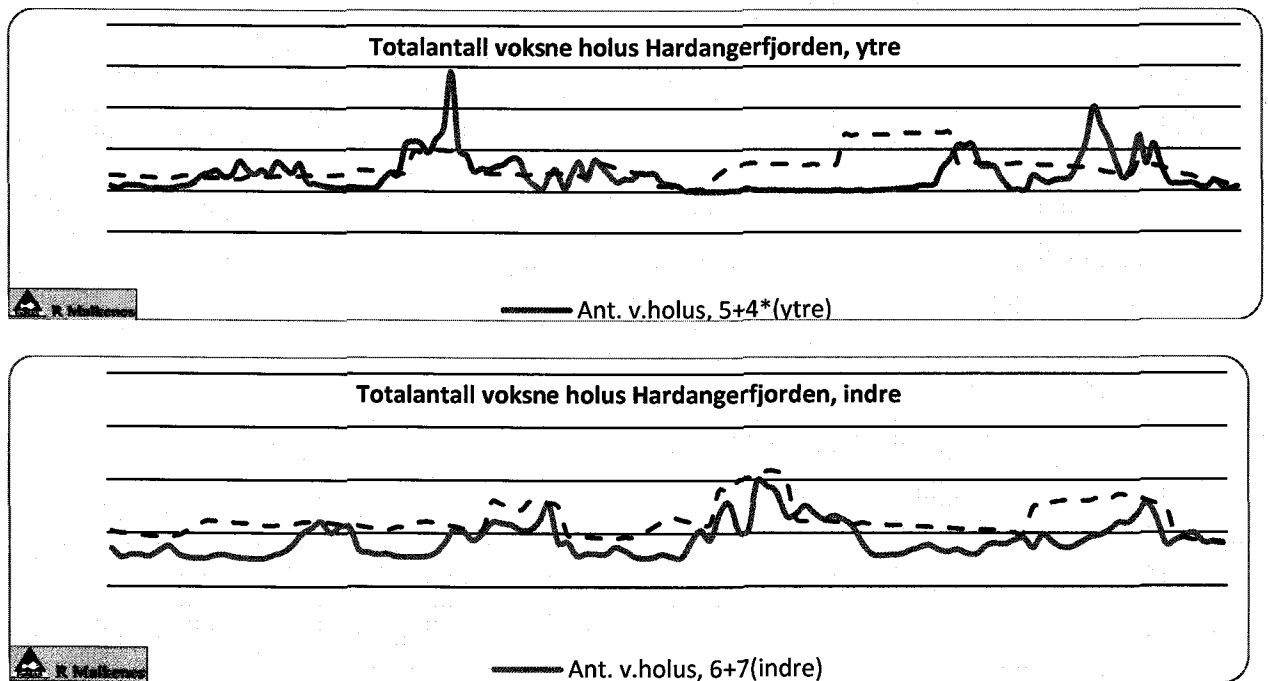
⁴ Rapport 14 -2011 – Vurdering av effekter av PD fri prosjekt 2008-2011

- Ny NYTEK-forskrift, som stiller økte krav til den tekniske standarden av havbruksanlegg blant annet for å forebygge rømming.⁵
- Ny luseforskrift som trådte i kraft 1. januar 2013

Det er vanskelig å forstå at Mattilsynet og FKD den 5. desember 2012 innfører detaljerte regler, miljømål og tilhørende sanksjoner i luseforskriften dersom man ikke er av den oppfatning at dette er et tilstrekkelig virkemiddel for å bekjempe lakselus som en frittlevende parasitt. Med en Hardangerfjordforskrift i tillegg vil denne generelle forskriften overstyre de virkemidler som Mattilsynet som fagorganet foreslår (bla hjemmel til å kreve nedslakting av biomasse på anlegg med for høyt nivå av lus).

Som FKD selv beskriver i høringsnotatet har 2012 vært et år uten noen **rømmingshendelser** i Hordaland. Det samme gjelder så langt i 2013. Dette viser at det systematiske arbeidet som har vært gjort i næringen for å forhindre rømming, gir resultater.

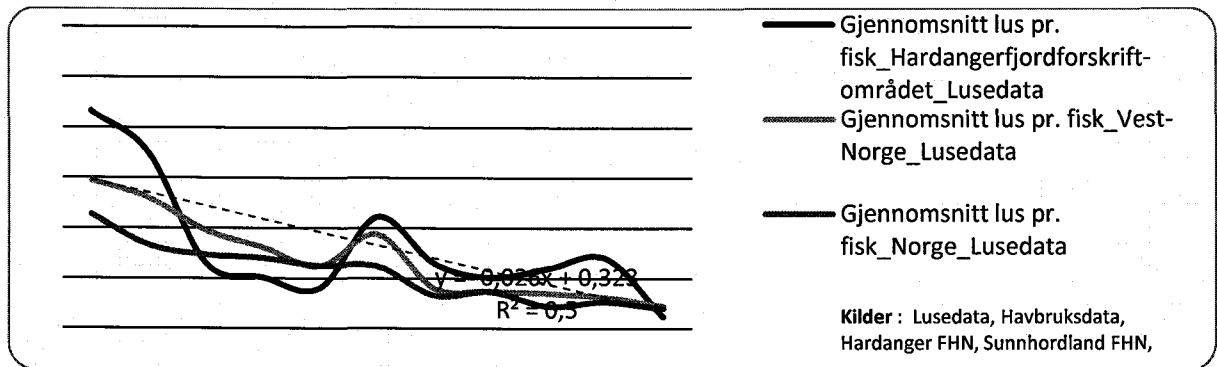
Når det gjelder **lakselus** inntas for det første tilsvarende oppdatert oversikt (inkludert) 2012 som i vårt brev av 16. april 2012.⁶

Gjennomsnittstallene for lus per fisk er også gjennomgående nedadgående i landet og i forskriftsområdet:

⁵ Forskrift av 16 august 2011 nr 849 som trådte i kraft 1 januar 2012

⁶ [Intern kommentar: vi må vurdere om disse tabellene skal inn i vedlegg.

Det vises også til kapittel 5.6 nedenfor hvor det er vist at det ikke nødvendigvis er en sammenheng mellom biomasse og antall lus.

Fiskehelsen i Hardanger og Sunnhordland er også i positiv utvikling. Dette gjenspeiler seg i den gode, biologiske utviklingen i 2011 og 2012. Sunnhordland har vært fri for PD etter brakkleggingen våren 2011, mens Hardanger (innenfor Huglo / Husnes) har hatt enkelte PD utbrudd men med lav utgang/dødelighet.

Havbruksnæringen har også bidratt med omfattende **strakstiltak** i regionen blant annet gytefisktellinger, utfiske av oppdrettsfisk i elv/fjord, etablering av fiskefelle i Etneelven m.v. Arbeidet er utført i tett samarbeid med elveiere, organisasjoner og ulike forvaltningsnivå lokalt og regionalt.

Soneforskriften⁷ har også fått virket en tid med omfattende samarbeid mellom havbruksaktørene i og utenfor Hardangerfjorden. Denne skal også revideres av næringen og Mattilsynet høsten 2013.

Maksimalt stående biomasse i forskriftsområdet per år har muligens økt siden 2008. Dette skyldes imidlertid en rekke forhold, blant annet:

- 2008 var et dårlig produksjonsår, og PD var en av hovedårsakene til dette
- I 2012 var det høye vintertemperaturer og lave sommertemperaturer som sammen med god smoltkvalitet gav god tilvekst. Historien viser at det er store variasjoner i biomasseutvikling i ulike områder fra år til år som en følge av endringer i temperatur og andre naturgitte forhold.
- Soneinndelingen medfører høyere samlede biomassetopper og lavere biomassebunner i Forskriftsområdet. Det vises til vår redegjørelse om dette i vårt brev av 16 april 2012, kapittel 4.
- Havbruksaktørene har forbedret driften i forhold til uttalte mål; lavere utgang, bedre fiskehelse, og mindre lus – som samlet gir bedre vekst og større biomasse

Samlet sett er situasjonen for havbruksnæringen og for villlevende anadrom fisk i forskriftsområdet helt annerledes i dag sett i forhold til situasjonen for noen få år siden. Årsaken til dette ligger både i naturlige svingninger generelt og i bedre samordnede tiltak i havbruksnæringen spesielt. Verken Hardangerfjordforskriften og / eller andre forskrifter vil heller kunne ta høyde for årlige svingninger for eksempel knyttet til overlevelse av villfisk i sjøfasen (i havet).

⁷ Forskrift av 14. juli 2010 nr. 1123 om sone for å bekjempe lus i akvakulturanlegg i diverse kommuner

5. HOVEDINNVENDINGER MOT INNFORING AV HARDANGERFJORD-FORSKRIFT SLIK DEN ER FORESLÅTT

5.1 Innledning

Som nevnt innledningsvis mener FHL og dets medlemsbedrifter at det ikke er behov for å innføre en egen Hardangerfjordforskrift. Forskriften tjener ikke formålet, vil få betydelige negative konsekvenser for havbruksnæringen og lokalsamfunn i regionen, og de hensyn som skal ivaretas er dekket inn av andre forskrifter. Utkastet må derfor trekkes tilbake eller i det minste sendes ut på ny høring etter en ny gjennomgang fra FKD sin side.

I det følgende skal vi redegjøre mer for de viktigste innvendingene mot Forskriftsutkastet.

5.2 Uforholdsmessighet i konsekvenser

Forskriftsutkastet vil få dramatiske negative konsekvenser for havbruksaktørene, de ansatte i havbruksnæringen, næringslivet ellers på Vestlandet, verdiskapningen i området og de berørte kommuner. Det vises til konsekvensanalysen utarbeidet av Asplan Viak, vårt brev av 16. april 2012 og den ytterligere redegjørelsen inntatt i kapittel 6 nedenfor.

FHL og dets medlemsbedrifter er som nevnt enig med FKD om det grunnleggende og viktige målet om en bærekraftig utvikling av havbruksnæringen, herunder i Hardangerfjorden. Næringsaktørene aksepterer også det viktige ansvar man har ved biologisk produksjon som kan påvirke villlevende organismer og miljøet i nærområdet.

Det finnes ikke vitenskaplig grunnlag for å konkludere med sikkerhet på dette området, og konsekvensene av forskriften fremstår som uforholdsmessige i forhold til de resultater man kan anta at forskriften som virkemiddel vil kunne ha.

5.3 Forholdet til etablering av nasjonale laksefjorder

Forskriftsutkastet innebærer langt strengere regler enn det som gjelder i de etablerte nasjonale laksefjorder⁸. Dette til tross for at Hardangerfjorden, etter en politisk beslutning i Stortingsvedtak, ble forkastet som nasjonal laksefjord.⁹ Stortingets plenarvedtak kan bare overprøves ved ny stortingsbehandling. Slik vi ser det er det problematisk å innføre Hardangerfjordforskriften uten at forholdet til Stortingets beslutning om å *ikke innføre* slike tiltak i Hardangerfjorden, utredes nøye fra FKDs side.

⁸ Reglene som ble foreslått i 2009 var relativt identisk med de som ble innført for nasjonale laksefjorder ved forskrift av 22. juni 2009, men utkastet som er presentert nå i 2013 går mye lenger i form av eget biomassetak, regler om maksimalt stående biomasse og tvangsreduksjon av konsesjoner ved samlet "overtredelse".

⁹ Det er på det rene at Hardangerfjordområdet ble utredet som mulig kandidat som nasjonal laksefjord. Dette fremgår blant annet på s. 51 og kapittel 5.3.3 i St.prp. 32.

Det er også prinsipielt problematisk å ha egne regionale forvaltningsregimer i tillegg til det som innføres gjennom de nasjonale laksefjordene. Det vises blant annet til FKD's brev av 23. mars 2007 til Fiskeridirektoratet som svar på "bekymringsmeldingen" som var mottatt derfra;

"Departementet er kjent med den omfattende forskningsaktiviteten knyttet til både rømming og lakselus som foregår i Hardangerfjorden. Denne kunnskapsoppbyggingen er av stor viktighet for at myndighetene skal kunne utarbeide gode nasjonale forvaltningsverktøy, styringsredskap og regelverk, overvåkingsprogram og tiltak

Forslaget om egne regionale forvaltningsregimer forutsettes tuftet på ulikt kunnskapsnivå og årsakssammenhenger, og vil kunne medføre et uensartet regelverk. Vi viser til at forvaltningspraksis innenfor dagens regelverk, og i anvendelsen av dette, tar høyde for å vurdere særforhold i ulike geografiske områder.

På denne bakgrunn anses det ikke hensiktsmessig å innføre egne forvaltningsregimer parallelt med, og i tillegg til, det nye regimet for NLF på det nåværende tidspunkt. Vi vil imidlertid komme mer konkret tilbake til forslaget om et eget forvaltningsregime i Hardangerfjorden etter at Stortinget har behandlet St.prp. nr 12 (2006-2007)"

Det kan derfor virke som om FKD i 2007 var i mot å innføre spesielle regionale forvaltningsregimer i tillegg til det nasjonale forvaltningsverktøy som NLF skulle innføres som. Det ble således vist til at Hardangerfjorden sannsynligvis ville bli underlagt det nasjonale regelverket når dette senere skulle innføres. Når Stortinget valgte å se bort fra Hardangerfjorden som nasjonal laksefjord, har FKD tilsynelatende snudd i dette synet på regional og nasjonal regulering. Etter vårt syn er dette en uheldig endring av et prinsipielt standpunkt tatt i betraktning at Stortinget har bestemt at Hardangerfjorden ikke skal underlegges denne type særlige forvaltningsregimer.

5.4 Mattilsynets reguleringer kolliderer med Forskriftsutkastet

Som nevnt innledningsvis er bakgrunnen for Hardangerfjordregimet at Fiskeridirektoratet og Fylkesmannen i Hordaland mente man måtte innføre "midlertidige" frysordninger til det var etablert forebyggende driftsrutiner som koordinert utsett og brakklegging. Dette formålet er ikke lenger til stede. Mattilsynet arbeider kontinuerlig med regelutvikling (blant annet i samarbeid med næringen) og det er innført en egen soneforskrift for koordinerte utsett og brakklegging blant annet med det formål å redusere lusepåvirkningen på villfisken.

Det er Mattilsynet som har det faglige ansvaret for å regulere næringen mht. til fiskehelse, smittehensyn og påvirkning på villfisk (herunder lakselus).¹⁰ Det er derfor prinsipielt betenkkelig at FKD foreslår å innføre ytterligere reguleringer med samme hovedformål (reduere påvirkning på villfisk) som de bestemmelser som Mattilsynet innfører. Etter FHLs syn burde FKD og Mattilsynet samordne sine anbefalinger om hvordan lusenivåene best kan reduseres for å redusere den potensielle påvirkningen på villfisk, særlig siden FKD er Mattilsynets overordnede organ. Dette forsterkes ytterligere gjennom høringssaken om grønne konsesjoner, se kapittel 5.14 nedenfor.

¹⁰ Se eksempelvis uttalelser om dette i forarbeidene til akvakulturloven, side 40, 53 og 54 i Ot.prp. nr 61 (2004-2005)

Urimeligheten av to forvaltningsregimer gjør seg særlig gjeldende når reguleringene virker innbyrdes motstridende og ødelegger for hverandre. Som nevnt i vårt brev av 16. april 2012 kapittel 5 anser Mattilsynets det som viktigst å sørge for at riktige geografiske avgrensede områder blir brakklagt samtidig, hvilket igjen forutsetter koordinerte utsett. Det sier seg selv at denne reguleringsmetoden fører til høyere biomassetopper og lavere biomassebunner i de definerte geografiske sonene. Forskriftsutkastet vil virke motsatt og vil medføre en konstant stående biomasse under et visst nivå. Kombinasjonen av de to regelverkene blir dramatiske for havbrukssekskapene, mens det fremstår som ukoordinert fra forvaltningens side at det innføres ulike regelsett som ikke harmonerer med hverandre.

5.5 Fravær av miljømål

Forskriftsutkastet oppstiller ikke noe resultatmål (miljømål) som næringen skal forholde seg til. I sitt brev av 31. juli 2006 fremheves viktigheten av dette fra Fiskeridirektoratet og Fylkesmannens side:

"En slik forvaltning bør bygge på en overordnet plan for utvikling av akvakulturnæringen i området. Inkludert i denne planen bør det settes opp konkrete miljømål. Det vil si at det vil være klare kriterier for forbedringer som skal til for at regimet igjen skal forandres... Planen bør være så kunnskapsbasert som mulig"

Et krav om at forvaltningsregimer skal bygge på konkrete resultatmål er i tråd med det som normalt forventes. Det vises også til "Arealutvalgets" rapport¹¹, se særlig pkt 10.11 flg. Når det gjelder resultatmål / miljømål for å redusere lusepress på villaks og sjøørret, foreslår ekspertutvalget i pkt. 10.13 å innføre konkrete miljømål som fører til *forutsigbare tiltak* dersom målene ikke oppnås. Forslaget har for så vidt blitt fulgt opp i den nye luseforskriften som inneholder regler om maksimalgrenser for lusenivå, med den konsekvens at biomasse kan kreves utslaktet dersom nivåene overstiges.

Forskriftsutkastet og de sanksjoner som foreslås er i strid med disse anbefalingene. Forskriftsutkastet innebærer i realiteten at aktørene blir straffet for å oppnå gode miljømessige, biologiske og driftsmessige resultater i form av lavt svinn, lav dødelighet, lite sykdom, lite lus, lite rømming – momenter som vil gi god produksjon og biomasseutvikling. I prinsippet vil havbruksaktørene unngå sanksjoner etter forskriften dersom man har høy dødelighet eller mye rømming. Dette er ulogisk og eksempelvis i strid med en av de grunnleggende anbefalingene fra Arealutvalget.

Det er derfor en svakhet ved Forskriftsutkastet at det ikke styres etter positive resultatmål med incitamenter for god drift (belønning i form av bortfall av restriksjoner) og evt. straff ved dårlige miljømessige resultater. Vi vil gå så langt som å si at Forskriftsutkastet, slik det nå er utformet, gir motsatte incentiver for bedre miljømessig produksjon.

¹¹ "Effektiv og bærekraftig arealbruk i havbruksnæringen – Areal til besvær", rapport 4. februar 2011 fra ekspertutvalget oppnevnt av Fiskeri- og kystdepartementet

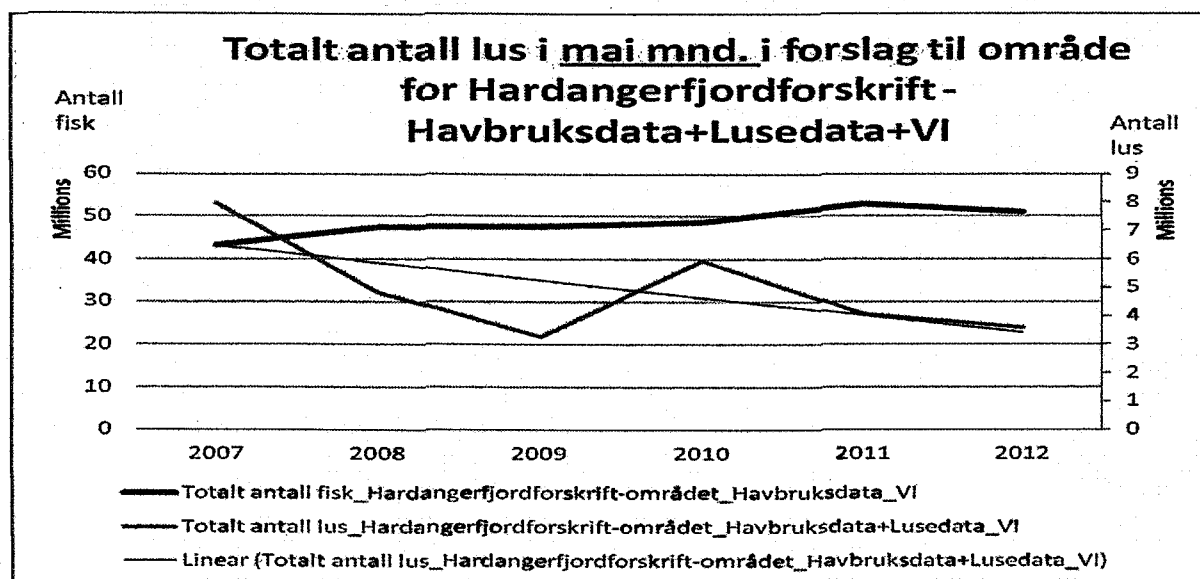
5.6 Lite egnede målekriterier

Utkastet opererer riktignok med et slags resultatmål i form av maksimalt stående biomasse i forskriftsområdet (50.000 tonn). Dette fremstår imidlertid mer som *et virkemiddel* enn et miljømål i seg selv.

Bakgrunnen for at man i 2009 startet å snakke om 50.000 tonn var at det i 2008 aldri hadde vært mer stående biomasse i Hardangerfjorden. Dette var altså bakgrunnen for den "frysinstruks" som ble innført, og forslaget om en total biomassegrense på dette nivået. Det geografiske området som den gang utgjorde "Hardangerfjorden" omfattet imidlertid ikke Langenuen. Senere har man fra faglig hold anbefalt at Langenuen bør reguleres sammen med Hardangerfjorden, men grensen på 50.000 tonn står fast. Dette er helt ulogisk og ubegrunnet, og vi ber FKD redegjøre for hvorfor man ikke øker grensen for maksimalt stående biomasse tilsvarende den relevante biomassetopp i Langenuen i 2008.

Forskriftsutkastet bruker også *antall tonn stående biomasse* som måleparameter. Vi ber FKD redegjøre for hvilket vitenskapelig grunnlag det er for at biomassens totale størrelse i Forskriftsområdet har en signifikant påvirkning på lusepresset på villfisken. Etter vårt syn er det høyst usikkert om dette er tilfelle. Mattilsynet har i hvert fall vektlagt lokalitetsstruktur (lokalitetstetthet), manglende samlet brakklegging og avlusning som de viktigste årsakene til lusepresset og de foreslåtte tiltak.

Data fra lusenettverket viser også at det ikke er noe som tilsier en direkte sammenheng mellom total biomasse og *lus på oppdrettsfisken*:

Vi gjør oppmerksom på at tabellen viser antall fisk og ikke total biomasse.

Havbruksnæringen har over tid vist at produksjonsmengde ikke trenger å være avgjørende for grad av måloppnåelse i forhold til havbruksnæringens grad av påvirkning på villaksen. Selv om havbruksproduksjonen har økt betydelig har omfanget av rømming blitt kraftig redusert og mengden lus i havbruksanleggene om våren er også kraftig redusert.

Tabellen viser også at smittepresset mot villaks i utvandringssesongen er også redusert de siste årene. I 2012 er kjønnsmodne hunnlus i mai mnd. redusert med ca. 50 % siden 2007.

Slik frysforordningen fungerer i dag har den gjort det vanskelig å få gjennomført gode omrokkeringer på lokalitetsnivå, siden det i utgangspunktet er stengt for utvidelser av lokalitets-MTB (hvis en lokalitet skal inndras må en annen utvides). Dette har hindret en ytterligere forbedret bærekraftsutvikling regionalt.

5.7 Sanksjonene

Forskriftsutkastet legger opp til en automatisk, altomfattende reduksjon av konsesjonskapasiteten for alle konsesjoner innenfor Hardangerfjorden, basert på målekriterier som det er usikkerhet omkring relevansen av (to måneder med mer enn 50.000 tonn total biomasse). Selv om det vil være en teoretisk mulighet å bruke konsesjonskapasiteten utenfor forskriftsområdet er dette for en del aktører en praktisk umulighet, siden mange ikke har lokaliteter og drift utenfor Hardangerfjorden (eller lokalitetskapasiteten er brukt opp allerede). Uansett er forslaget høyst inngripende og så vidt vi kjenner til går det vesentlig lenger enn noe tidligere foreslått i forskrifts form.

FHL er sterk motstander av denne type sjablongmessig inndragning av konsesjoner / produksjonskapasitet uten forutgående saksbehandling og skjønsmessig vurdering av konkret nødvendighet og forholdsmessighet. Vi stiller også spørsmål ved hjemmelsgrunnlaget for slik inndragning, se kapittel 5.11 nedenfor.

Utkastet sier heller ikke noe om at konsesjonskapasiteten senere skal kunne økes, hvilket i realiteten vil innebære en permanent sjablongmessig tilbaketrekking av konsesjoner og produksjonskapasitet for viktige bedrifter i lokalsamfunnene.

5.8 Innfører FKD kollektiv straff?

Akvakulturloven har flere bestemmelser om administrative reaksjoner, sanksjoner og straff. Bestemmelsene i loven synes likevel ikke å gi hjemmel til å ilegge reaksjoner ved overtredelser begått av andre enn den eller det selskapet som har brutt bestemmelser gitt i eller i medhold av akvakulturloven.

Slik Forskriftsutkastet nå foreligger, kan situasjonen bli ganske urimelig for enkeltaktører. For det første forutsetter utkastet at aktørene *blir enige om* en nedjustering av utsettene (i hvert fall enkelte år) for å "unngå" å bryte med 50.000-taket. I seg selv er dette en merkelig lovgivningsteknikk og vi kan ikke se at det tidligere har vært innført regler hvor ulike selskaper har blitt pålagt å komme til slik enighet. For det andre; hvis man mot formodning skulle oppnå slik enighet ligger det ikke innenfor det enkelte selskaps kontrollmyndighet å sikre at de andre aktørene opprettholder sin del av "avtalen". Hvis en eller flere av selskapene setter ut mer fisk eller på annen måte bryter prinsippene, vil de selskaper som opptreer lojalt i forhold til Forskriftsutkastet bli like hardt rammet gjennom reduksjon av konsesjonskapasitet (kanskje verre hvis man ikke har lokaliteter utenfor forskriftsområdet).

Ved ileggelse av sanksjoner ovenfor næringsaktører eller andre må det tas hensyn til overordnede rettslige krav. Disse kravene fremgår først og fremst i Grunnloven, menneskerettsloven

(særlig den europeiske menneskerettskonvensjon) og det alminnelige forvaltningsrettslige lovkravsprinsipp (legalitetsprinsippet). Som FKD er kjent med har det ved flere anledninger blitt reist spørsmål om disse overordnede kravene har vært tilstrekkelig ivaretatt ovenfor akvakulturnæringen.

Ettersom et sentralt element i forslaget til Hardangerfjordforskrift bygger på dette prinsippet, underbygger dette nødvendigheten av å legge til side forslaget i sin helhet.

5.9 Biomassetak

I § 8 foreslås det at det innføres et eget biomassetak i Hardangerfjorden. Bestemmelsen er ganske uklar og det er vanskelig å vurdere konsekvensene av at det innføres en slik regel.

For det første er det uklart hvilke konsesjoner som teller med i "*tildelt... innenfor Hardangerfjorden*". Vi antar at det ikke er avgjørende hvilken hjemstedskommune konsesjonen har, men i stedet at konsesjonen er klarert for minst en lokalitet innenfor Hardangerfjorden?

For det andre er det vanskelig å forstå hvordan biomassetaket skal fungere. I akvakulturdriftsforskriften §§ 47 og § 48 finnes de alminnelige regler om biomassetak, hvor summen av alle tillatelser innenfor en region utgjør et selskaps (konsern)biomassetak.¹² I laksetildelingsforskriften § 33 fremgår det også at en konsesjon ikke kan klareres på lokaliteter i andre regioner. Normalt vil man ha en parallellitet mellom konsesjoner, biomasseområde og de lokaliteter som inngår i biomasseområdet. Forskriftsforslaget synes å være et brudd på dette.

Dersom forslagens § 8 skal forstås slik at Hardangerfjorden og "resten av Region Vest" (og Sør) skal utgjøre to adskilte biomasseområder på denne måten, vil Forskriftsutkastet få en dramatisk innvirkning på bedriftenes produksjonsmuligheter (som nevnt i kapittel 6.2 nedenfor kan reduksjonen mht biomassetak i seg selv estimeres til ca 55.000 tonn). De fleste av de berørte bedriftene har således konsesjoner som er klarert på lokaliteter så vel innenfor som utenfor forskriftsområdet. Bedriftene må i så tilfelle måtte velge hvilke av konsesjonene som skal tilhøre hvilket biomasseområde. I tillegg bortfaller all fleksibilitet – et middels stort selskap vil med ett være å anse som to små separate selskaper i relasjon til konsesjonsutnyttelse. Soneforskriften forutsetter på sin side at man må ha slik fleksibilitet, siden man må ha rullerende utsett i ulike soner (innenfor og utenfor Forskriftsområdet) på ulike tidspunkt. Bortfallet av denne fleksibiliteten kan også føre til at lokaliteter på utsiden av Forskriftsområdet får en mer intensiv bruk enn i dag, hvilket også kan være uheldig.

Den alternative måten å forstå § 8 på er at Hardangerfjorden skal anses som et "sub-biomasseområde" innenfor det større biomasseområdet i Region Vest (og sør). Aktørene må da forholde seg til to MTB-grenser på selskapsnivå; den totale grensen for hele Region Vest, og det mindre taket i Hardanger-fjorden. Dersom det er slik FKD mener bestemmelsen skal forstås, burde dette vært forklart mye tydeligere og presisert på en annen måte i bestemmelsen. Denne type "sub-biomasseområder" er også et nytt fenomen i forskriftsverket, og forutsetter vel også endringer i akvakulturdriftsforskriftens regler om beregning av biomasse, melding og lignede.

¹² Vi trekker i denne sammenheng ikke inn reglene om interregionalt biomassetak i § 48a.

FHL mener at FKD ikke må innføre en Hardangerfjordforskrift. Hvis FKD likevel arbeider videre med dette, må forslaget sendes på høring på nytt etter at forslaget er presisert, siden dette er av vesentlig betydning for næringsaktørene. Innføring av eget biomassetak fører også til konsekvenser utenfor Hardangerfjorden, se kapittel 6 nedenfor som også må utredes.

5.10 Vanskeligheter med utflytting

Det er praktisk vanskelig / umulig å skaffe nye lokaliteter i resten av Region Vest / Region Sør og utflytting av produksjon vil derfor ikke være enkelt, og i mange tilfeller umulig. Dette gjelder blant annet fordi områder utenfor Hardangerfjorden har startet med soneinndeling. Det vises også til den omfattende beskrivelse av dette i vårt brev av 16. april 2012 kapittel 5. Vi kan ikke se at FKD har endret på noe i det nye Forskriftsutkastet og heller ikke berørt dette i høringsnotatet.

Departementet har heller ikke foreslått å endre § 34 som er et effektivt hinder for flytting av produksjon til allerede etablerte lokaliteter utenfor Hardangerfjorden. Selv om de beste grunner taler for å fjerne hele bestemmelsen, er det uansett vanskelig å forstå hvorfor denne "sperren" ikke kan avhjelpes med en unntaksbestemmelse for utflytting fra Hardangerfjorden.

Manglende flyttemuligheter innebærer at konsekvensene ved innføring av Forskriftsutkastet blir vesentlig forsterket.

5.11 Hjemmelsgrunnlaget

Forskriftsutkastet viser til § 1, 5, 9, og 10 i akvakulturloven som hjemmel for innføring av Forskriftsutkastet. Utkastet innebærer en høyst reell sannsynlighet for inndragning (reduksjon) av konsesjoner og innehar også egne bestemmelser om dette.

Vi stiller spørsmål ved om de nevnte bestemmelsene gir hjemmel til innføring av Forskriften, tatt i betraktning at det i forarbeidene til Akvakulturloven er uttrykkelig presisert at § 9 i loven ikke hjemler endring eller tilbaketrekking av tillatelser for å bevare områder med særlig verdi for akvatiske organismer.

I stedet henviser forarbeidene til bestemmelsen om områdevern i akvakulturloven § 14. I denne bestemmelsen gis det hjemmel til å innføre forbud mot og å pålegge flytting av havbruksaktivitet fra enkelte områder dersom dette er "nødvendig" for å bevare områder av særlig verdi for akvatiske organismer. Med henvisning til at Forskriftsutkastet fremstår som uproporsjonalt sett i sammenheng med de omfattende konsekvenser, stiller vi spørsmål ved om dette vilkåret er oppfylt.

Det vises også til kapittel 5.7 og 5.8 hvor vi peker på at Forskriftsutkastet § 6 vil innebærer en *automatisk*, omfattende inndragning av konsesjonskapasitet for alle i Forskriftsområdet. Akvakulturloven § 14 forutsetter imidlertid en *konkret vurdering av nødvendigheten* av slike beslutninger. Selv om innføring av en Hardangerfjordforskrift skulle være omfattet av dette hjemmelsgrunnlaget, må det stilles spørsmål ved om § 6 uansett går for langt når man forutsetter automatske inndragningsvedtak uten konkret skjønnsutøvelse.

Med henvisning til det alminnelige krav om klarhet i hjemmelsgrunnlaget for innføring av regler med betydelige konsekvenser, ber vi om at FKD utreder dette grundig før Forskriftsutkastet eventuelt fastsettes.

5.12 Forholdet til grønne konsesjoner

I Forskriftsutkastet § 7 fremgår det at dersom det skjer en reduksjon av konsesjonene etter § 6, så kan den delen av konsesjonen som har falt bort likevel benyttes innenfor forskriftsområdet dersom de benyttes innenfor løsninger som kan godkjennes iht. vilkårene for "grønne konsesjoner". Det er Mattilsynet som i så tilfelle skal godkjenne løsningen.

Mattilsynet har på sin side gjennom soneforskriften og luseforskriften foreslått i detalj hvilke driftsmessige løsninger man anser som hensiktsmessig for å bekjempe luseproblemene. Man har anbefalt soneinndeling og koordinert brakklegging, og samordnet plan for kontroll og bekjempelse av lakselus. Vi stiller spørsmål med om dette vil være tilstrekkelig for å kunne utnytte konsesjonskapasiteten i Hardangerfjorden til tross for reduksjonen etter Hardangerfjordforskriften, dersom det er egnet til å gi mindre enn 0,25 voksne hunnlus i snitt på anlegget.¹³ Det skal også nevnes at havbruksanleggene innerst i Hardangerfjorden har svært små luseinnslag på grunn av mye brakkvann i området.

Det er også et paradoks at Fiskeridepartementet nå åpner for å benytte "reduisert" MTB i Hardangerfjorden dersom man bruker slik ny teknologi / løsninger, mens det etter gjeldende regelverk og Forskriftsutkastet ikke er mulig å få lagt nye konsesjoner (herunder FoU-konsesjoner) med grønn teknologi / driftsopplegg på lokaliteter i Hardangerfjorden. Det vises for eksempel til de pågående klagesaker angående FoU-prosjekter hvor Fiskeridirektoratet har satt som vilkår for tildeling av FoU-konsesjon at bedriftene finner lokaliteter utenfor Hardangerfjorden.¹⁴ Siden laksetildelingsforskriftens § 37 videreføres i Forskriftsutkastet § 5, vil slike prosjekter også i fremtiden kunne møte de samme utfordringer som vi har opplevd i de seneste årene.

For ytterligere kommentarer knyttet til kriteriene for de grønne konsesjonene vises til kommende høringssvar fra FHL vedrørende disse.

5.13 Erstatningsordning og overgangsperiode

Som nevnt stiller FHL seg negativ til Forskriftsutkastet. Som tilleggsmoment nevnes det at det under enhver omstendighet må gis betydelig erstatning dersom man ønsker at enkeltaktører skal flytte konsesjoner og drift fra et område til et annet.

I forbindelse med gjennomføring av "tvangsutflytting" av drift ut av enkelte av de nasjonale laksefjordene, er det etablert en ordning hvor bedriftene mottar kompensasjon for dokumenterbare utgifter som følger av beslutningen.¹⁵ I den grad aktører i Hardangerfjorden gjennomfører utflytting eller annen form for tilpasning, bør tilsvarende kompensasjonsordning gjelde for disse bedriftene.

Alle bedriftene har i tillegg fått godkjent sine produksjonsplaner for de neste årene gjennom innsendelse av driftsplaner. Havbruksselskapene har innrettet seg etter dette gjennom innlegg av rogn, smoltproduksjon, inngåelse av avtaler for sikring av slike innsatsfaktorer osv. I den grad det

¹³ Se utkast til forskrift om grønne konsesjoner, § 14 b

¹⁴ Eide Fjordbruks prosjekt med triploid fisk + Marine Harvest Norway AS FoU-prosjekt med lukket merd.

¹⁵ Se St.Prp. 32 (2006/2007) pkt. 8.3.3 og Innst. S (2006/2007) nr 183.

skulle innføres særregler i Hardangerfjorden må det derfor under enhver omstendighet sikres tilstrekkelige overgangsordninger for å ivareta disse hensynene.

6. NÆRMERE OM KONSEKVENSENE

6.1 Overordnet om konsekvenser

Foruten de konsekvenser som er fremhevet i den fortløpende gjennomgangen ovenfor vil vi i det følgende presentere andre konsekvenser som i dag er synbare for FHL. Slik forskriftsforlaget nå er utformet er det svært vanskelig å forutsi konsekvensene. Dette gjelder både hvilke konsekvenser forslaget kan ha og hvilket omfang konsekvensene vil ha. FKD har i høringsbrevet lagt til grunn en nedgang i produksjon på 10.000 tonn uten at grunnlaget for beregningen av dette tallet fremkommer i brevet. Fra FHL's side presiseres det at tallet vil være vesentlig høyere.

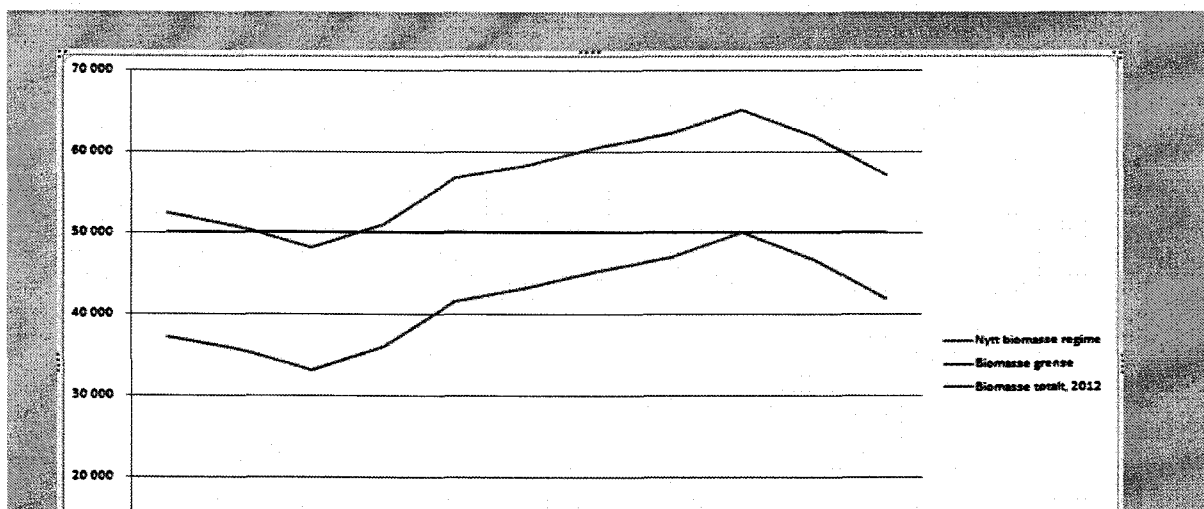
Siden Forskriftsutkastet er såpass uklart på mange områder, er det imidlertid vanskelig å konkludere med sikkerhet på dette området. Generelt vises det til Konsekvensanalysen utarbeidet av Aplan Viak.

Slik vi ser det er det grunn til å stille spørsmål ved de beregninger og forutsetninger som FKD legger i sine konklusjoner om konsekvenser for næringen i høringsnotatet pkt. 6.2. Denne delen av høringsnotatet blander også sammen ulike begreper som gjør oss usikker på hva FKD egentlig mener. Særlig presiseres det at:

- FKD legger som premiss at et øvre tak på 50.000 tonn vil innebære en reduksjon av *produksjonskapasiteten* med 11,5 % og dermed en reduksjon av *produksjonskapasiteten* på 10.000 tonn. På side 14 skriver FKD at "*ut fra disse forutsetningene, går vi ut fra at produksjonen i konvensjonelle løsninger vil bli redusert med ca 10.000 tonn.*" Dette avdekker en begrepsforvirring slik vi ser det. Det forskriften regulerer er antall tonn biomasse på lokalitetene til enhver tid, som ikke har noen direkte parallellitet med hvor mye man kan produsere på lokalitetene per år. Sagt på en enkel måte; en konsesjon med MTB på 780 tonn kan gjerne gi en produksjon av for eksempel 1200-1300 tonn per år.
- På denne bakgrunn er det vanskelig å forstå tabellen på side 14. Det er særlig vanskelig å skjønne kolonnen "produksjon 2008-2010" som legger til grunn en produksjon på 67.528 tonn. Vi har fått opplyst at dette er slaktetall for lokalitetene i Hardangerfjorden i 2008-2012 men påpeker at slaktetallene for 2012 er anslagsvis 100.000 -110.000 tonn (omregnet til sløyd vekt utgjør dette 84– 93.000 tonn). Etter vår oppfatning må man ved beregningen av *konsekvensene* se hen til de mest oppdaterte tallene, og det er 2012.
- Slaktetallene kan imidlertid variere fra år til år alt ettersom om lokalitetene er klar for å slaktes ut akkurat i dette området. Mer illustrerende for verdiskapingen er *redusert tilvekst*. Et enkelt eksempel kan være illustrerende for dynamikken: Et utsett har en gjennomsnittlig produksjon på mellom 0,8 og 0,9 % daglig tilvekst av biomassen fra utsett. For å redusere maksimalt stående biomasse til 50.000 må man redusere biomassen med ca 15.000 tonn *hele året* (se illustrasjon av dynamikken nedenfor). Med 0,9% tilvekst blir det 135 tonn redusert tilvekst per dag, og en teoretisk redusert tilvekst på 49.275 tonn hvert år (365 dager).

- FKD har også lagt inn en forutsetning om at "utnyttingsgraden er 65%". Vi er høyst usikker på hvilken relevans dette har for regnestykket. Utnyttingsgraden kan vel defineres som det teoretiske forholdet mellom maksimalt tildelt MTB i konsesjonene og den gjennomsnittlige faktiske stående biomasse. Som nevnt i vårt brev av 16. april 2012 og tidligere i dette brev, er det mange årsaker til at man ikke har en biomasse i Hardangerfjorden som kommer opp mot det "teoretiske" taket, herunder at konsesjonene også er klarert på lokaliteter utenfor Hardangerfjorden og at selskapene ikke når sine biomassetopper samtidig.
- Den rene produksjonsnedgangen som en følge av at konsesjonskapasiteten tas bort, er derfor mye høyere enn det FKD estimerer.
- Høringsnotatet hensyntar ikke andre bestemmelser i Forskriftsutkastet som hver for seg gir redusert produksjon: først og fremst innføring av eget biomasseområde. Disse konsekvensene blir enda større.
- Forskriftsutkastet gir også betydelige konsekvenser også utenfor forskriftsområdet. Dette skyldes først og fremst bortfall av fleksibilitet som en følge av eget biomasseområde, sett i sammenheng med soneinndelingen på Vestlandet.

Som illustrasjon over dynamikken i forskriftsutkastet inntas en enkel graf:

Biomassenivået utvikler seg sesongmessig og man må altså ha tilsvarende lavere samlet biomasse hele året for å unngå at man passerer 50.000 tonns grensen når biomassetoppen oppnås.

Selv om stående biomasse i de to teoretiske scenarioene til enhver tid vil være ca 15.000 tonn under 2012, vil produksjonen (den fisk som slaktes) reduseres med mye mer. Selv om en estimert produksjonsnedgang på 55.000 tonn også omfatter nedgang utenfor Hardangerfjordområdet, utgjør dette en vesentlig høyere reduksjon enn det som departementet forutsetter

Det er klart at forskriftsforslaget i betydelig grad vil redusere produksjonen og derigjennom både omsetning og overskudd hos de aktørene som blir rammet. Konsekvensene vil mest sannsynlig ikke fordele seg forholdsmessig. Dette fordi stordriftsfordeler og lignede vil bli redusert hvis forskriften

innføres. Slik vi ser det vil også forskriften få følgekonskvenser i form av lavere profitt for aktørene, som igjen kunne vært reinvestert i miljøtiltak og/eller FoU-tiltak i havbruksnæringen og eller andre samfunnsnyttige formål. Det er også påregnelig at forskriften vil redusere skatteinngangen – både til kommunene i området og til staten.

For slakterier eller annen foredlingsvirksomhet er det også vanskelig å fastslå eksakt hvordan nedskjæringene vil slå ut. Dette fordi nedjusteringer i oppdrettsvolum vil ikke medføre en forholdmessig nedskjæring i denne næringen, i stedet er det et spørsmål om videre drift eller ikke. Samtidig vil nedlegginger føre til lenger transportruter for fisk, med økt smittepåvirkning og fare for uhell som konsekvens.

Nedskjæringene vil generelt fordele seg i hele området, men konsekvensene vil nødvendigvis måtte være mest dramatisk på de steder hvor havbruksbedrifter og slakterier/foredlingsvirksomheter utgjør hjørnesteinsbedriften i lokalsamfunnene. Det er derfor påregnelig at Forskriftsforslaget særlig vil ramme mindre steder.

6.2 Om økonomiske konsekvenser

I forbindelse med forrige høringsutkast utarbeidet Asplan Viak en konsekvensvurdering. I denne konsekvensvurderingen ble det bl.a. konkludert med at innføringen av forskriftsforslaget ville innebære en betydelig nedgang i produksjon, som også var så stor at terskelverdier for videre bearbeiding ville passeres. Det ble videre anslått at forskriften ville innebære en nedgang på 1100 årsverk i vestlandsområdet, men at dette sannsynligvis ville ramme flere personer som en følge av deltidsstillinger i foredlingsindustrien. Disse tallene var basert på en reduksjon av produksjonen på ca 65000 tonn per år.

Basert på den samme metodikken som er lagt til grunn i konsekvensanalysen har bedriftene beregnet sitt produksjonstap og sine nedskjæring i forbindelse med det nå fremlagte Forskriftsutkastet. Ut fra dette er det estimert at forslaget blant annet har følgende konsekvenser:

- Havbruksproduksjonen i og utenfor Hardangerfjorden vil bli redusert med mer enn 55.000 tonn pr år, tilsvarende en svikt i inntektene på mer enn 1.5 milliarder kroner pr år.
- Inntil 480 årsverk forsvinner fra regionen, i tillegg til ca 577 på det øvrige Vestlandet.¹⁶

Etter FHLs syn må en så betydelig reduksjon i arbeidsplasser, matproduksjon og verdiskaping vurderes som svært viktig i spørsmålet om forskriften skal vedtas. FHL og næringsaktørene er opptatt av at deres aktivitet i minst mulig grad skal påvirke villaks og sjøørret. Det er avgjørende at driften ikke bidrar til å redusere villaksstammer til et nivå under bevaringsgrensen. Som for all annen aktivitet må det imidlertid aksepteres at også matproduksjon gjennom havbruk påvirker miljøet. Overordnede samfunnshensyn (ivareta viktige eksportnæringer og lokal sysselsetting) må ivaretas også i denne sammenheng, noe som kan innebære en aksept for at driften i prinsippet kan ha en viss påvirkning på høstingsomfanget av villaks. Som nevnt ovenfor er det flere muligheter å

¹⁶ Det er ikke riktig som nevnt i høringsbrevet at det er 650 mennesker ansatt i direkte havbruksproduksjon i Hordaland. Det er mellom 1100 og 1200 personer ansatt i direkte produksjon av settefisk og matfisk, og i tillegg kommer alle omkringliggende bedrifter (slakterier, leverandører osv).

bestandsregulere villaksen på, hvorav tiltak som bidrar til å styrke bestanden eller fangstregulerende tiltak kan være aktuelle.

Næringens anslag for produksjon og sysselsetting avviker betydelig fra de anslag FKD har lagt til grunn i høringsnotatet. Dette tilsier i seg selv at departementet bør engasjere en ekstern utreder til å beregne hvilke konsekvenser forslaget vil få. Våre anslag er gjort etter beste skjønn og basert på metoder benyttet i konsekvensutredningen fra Asplan Viak.

FHL mener det er relativt oppsiktsvekkende at departementet skyver store deler av utredningsansvaret over på næringen jf. det som uttales innledningsvis om dette i høringsbrevet. I denne sammenheng vil vi minne om utredningsinstruksen pkt 2.1 siste setning, første punktum, som sier at:

"Den instans som setter saken i gang, har ansvaret for at konsekvensutredning blir foretatt."

Som nevnt er regelen om biomassetak bare en av flere bestemmelser som får betydelige konsekvenser. Som illustrasjon synes vi imidlertid det er viktig å vise til bedriftenes anslag over hva denne manglende fleksibiliteten i seg selv vil kunne bety. Dersom biomassetak innføres slik at både Hardangerfjorden og resten av Region Vest blir egne separate biomasseområder, har bedriftene beregnet at dette i seg selv fører til en reduksjon av produksjonen på 55.000 tonn. Ved å innføre et slikt eget biomasseområde slår man også bunnen ut for de aktørene som lojalt har forsøkt å skaffe seg lokaliteter og produksjonsmuligheter utenfor Hardangerfjorden de seneste årene.

Ordningen med "kollektiv straff" vil også kunne få betydelige konsekvenser. Dersom en bedrift slakte/destruere fisk på 1 kg pga inndraging av konsesjonskapasitet vil det ta lang tid (16-18 mnd) før man får satt ut fisk som kan «erstatte» det slaktevolum som har gått tapt. Dette vil føre til en stor reduksjon i biomassen i lang tid før man kommer seg opp til den «nye» MTB grensa.

6.3 Om administrative konsekvenser for næringen og for forvaltningen

For næringen vil forslaget også innebære betydelige administrative konsekvenser. Forslaget innebærer blant annet økte utfordringer knyttet til produksjonsplanlegging. Det at selskapene må forholde seg til flere biomassetak vil også sette ytterligere krav til kontroll og administrativ organisering. Dette vil gi økte kostnader for næringsaktørene, mens man får mindre inntekter (færre kilo solgt) å fordele kostnadene på.

I høringsbrevet kan det synes som om FKD har inntatt en standardformulering om merutfordringene som Forskriftsforslaget utløser for forvaltningen, nemlig at disse utfordringene må løses innenfor forvaltningens ordinære budsjettammer. Vi synes det er oppsiktsvekkende at departementet kan konkludere med dette uten nærmere undersøkelser eller analyser – hvilket i alle fall ikke fremgår av høringsutkastet. Som departementet peker på, vil Forskriftsutkastet medføre økt behov for tilsyn og kontroll. Dersom dette skal gjennomføres uten økte budsjetter må nødvendigvis andre forvaltningsområder nedprioriteres. Også dette tilsier at konsekvensene av Forskriftsutkastet er mangelfullt kartlagt og utredet.

6.4 Videre arbeid i forhold til forskriftsforslaget

Som nevnt innledningsvis har arbeidet med høringsuttalen vært svært omfattende og det vil kunne komme frem enda mer relevant informasjon til saken. Dette vil bli ettersendt.

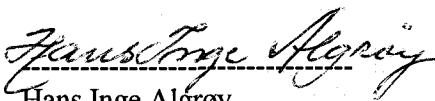
Det vil sannsynligvis også være behov fra begge sider for å forklare og diskutere nærmere innholdet i dette høringsbrevet.

Vi ber derfor om at det avholdes et møte mellom FKD og FHL før endelige konklusjoner trekkes i saken.

Med vennlig hilsen

Fiskeri- og havbruksnæringens landsforening

Sveinung Sandvik (sign)
Leder i Arbeidsutvalg Region Vest

Hans Inge Algrøy
Regionsjef